

משטרת ישראל אגף המבצעים

-בלמ"ס-

נוהל זה הותר לעיון על פי חוק חופש המידע

מס' נוהל קודם: 90.028.119			נהלי אג"מ
מספר: 222.028.06	תת-פרק: נהלי חטיבה משותפים	פרק: אבטחה רישוי ומאוימים	
שם: עקרונות לביצוע הערכת מצב בגופי האבטחה			תאריך פרסום: 19/05/2024
			תאריך תחילה: 19/05/2024
			תאריך ביטול:
			נוסח: 2

1. כללי

- א. היערכות ויישום תהליכי הערכת מצב בגופים המאובטחים במצבי שגרה וחירום, מחייבים את הגופים כנגזרת מתפיסות האבטחה, הפקודות המבצעיות, הנהלים והנחיות משטרת ישראל ברמות הפיקוד השונות, בהתאם ליעודו, מאפייניו ולאיומים החלים עליו.
- ב. הערכת המצב היא בעיקר עבודת חשיבה מסודרת ובונה של המנב"ט, הקב"ט ומטה הגוף המאובטח אל מול גורמי הביטחון וחירום המצטרפים. הערכת המצב מבוססת על תורת ההפעלה ועקרונות הפיקוד והשליטה, שתכליתם הגעה לתכנית פעולה סינרגטית הטובה ביותר, שניתן להפיק על בסיס הנתונים הקיימים.
- ג. במהלך ניהול האירוע מתפתחת תמונת המצב שמשתנה על פי השינויים וההתרחשויות באירוע. הערכת המצב צריכה להתייחס לשינויים אלה, ולקבל את ההחלטות הנובעות מהשינויים בתמונת המצב (ניהול אירוע).
- ד. לשם ביצוע אפקטיבי ויעיל של פעולות האבטחה ולמימוש האחריות, יתקיימו תהליכי הערכת מצב. התהליכים יתקיימו לקראת אירועים/ידיעות ובמהלכם.
- ה. כחלק מתכנון המערך, יושם דגש על תהליכי הערכת מצב אבטחה במוכנות הגופים כמפורט להלן:
- 1) קיום הערכות מצב באופן תדיר והעברת נתונים, הנחיות ודגשים לגורמי מערכי האבטחה השונים להיערכות אבטחה נדרשת לאור אירוע/תמונת המודיעין.
- 2) קיום הערכת מצב "אד הוק", בעקבות מידע התרעתי קונקרטי והנחיות הגופים המאובטחים בהתאם.

2. המטרה

קביעת עקרונות לביצוע תהליך של הערכת מצב, לאיסוף כלל הנתונים לניתוח הגורמים המשפיעים על ביצוע משימה מוגדרת. זאת ע"מ לבחור את החלטה הטובה ביותר לביצוע המשימה.

3. דגשים להערכת מצב

- א. המשימה והתו"ל המקצועי מספקים את ההכוונה העיקרית להערכת המצב ולתוכנית שתגובש (הנחת העבודה היא שהגורמים השותפים והנציגים המקצועיים בקיאים בתו"ל הרלוונטי לאירוע) יחד אם זאת, הע"מ תפקידה לבחון ולהחליט היכן צריך, או אפילו חובה לסטות מהתו"ל, עקב התנאים המיוחדים של האירוע.
- ב. על מנת להבטיח ביצוע תהליך הערכת מצב מקצועי, יש לוודא שלא יהיה חסר בתהליך גורם משפיע ושום היבט, שבחינתו וניתוחו נחוצים כדי להגיע להחלטה נכונה.

4. עקרונות לביצוע הערכת מצב

- א. הערכת המצב היא תהליך של ניתוח הגורמים המשפיעים על ביצוע משימה מוגדרת. ייעודו של התהליך הוא להביא לקבלת החלטה הטובה ביותר לביצוע המשימה הנדונה לאור המטרה.
- ב. הערכת המצב נעשית על בסיס תמונת המצב העדכנית. בסוף התהליך מתקבלות החלטות המפקד, לפיהן מגובשת תכנית הפעולה אשר מתורגמת לפקודות לביצוע.
- ג. הערכת מצב ראשונית מבוצעת על ידי הבכיר בשטח (מאבטח/אחמ"ש) ברמתו ובגזרתו, וכן על ידי המנב"טים/קב"טים מיד עם הגעתם לשטח.
- ד. הערכת מצב ראשונית מתקיימת בדרך כלל על בסיס מידע ראשוני (לרוב על פי מידע חלקי בלבד), זאת לצורך מתן הנחיות מידיות לכוחות האבטחה. הנחיות אלה יהיו בדרך כלל מבוססות על פקודות המטא"ר והנהלים השונים, הקיימים והמאושרים בכל אחד מהגופים.
- ה. חיתוכי מצב - לנסות ולרכז את כלל המידע הקיים במוקדים השונים, והעברת המידע לשטח האירוע, לטובת קבלת החלטות. בשלב הראשון, מתקיימת הערכת המצב המתמשכת במוקדי האבטחה השונים, לאחר פתיחת/התמקמות חפ"ק משטרת, המוקד המתכלל תועבר האחריות לניהול האירוע אליו.
- ו. כלל השינויים המתרחשים בזירת האירוע, וכלל הנתונים והדיווחים הנאספים על ידי מוקדי הביטחון השונים, מגובשים לכלל תמונת מצב אשר מוצגת במסגרת הערכת המצב העיתית או המיוחדת. בהערכת מצב זו, מוצגת תמונת המצב נמלאה (כפי שהתגבשה על ידי מנב"ט המתקן), בה נבחנים כל ההיבטים של האירוע, מוצגות המשמעויות, בעלי מקצוע בגופים מציגים את המלצותיהם, המנב"ט מסכם את התמונה, כפי שהוא מבין אותה, ומנחה את כלל הגורמים לגבי המשך הפעילות.
- ז. מטרת תהליך הערכת המצב היא לוודא שכל גורם ונתון רלוונטי לביצוע המשימה ייבחן, יישקל ויוערך בצורה הנכונה, על פי התו"ל, וכי לא יילקחו בחשבון גורמים/נתונים לא רלוונטיים.

ח. גורמי הביטחון השונים יגבשו המלצה שאותה הם יעלו בפני מפקד הכוח המשטירתי בתהליך הערכת המצב. יש להדגיש, על הגורמים המקצועיים השותפים להערכת המצב מוטלת החובה להציג את התובנות שלהם, המשמעויות המשפיעות על כלל הטיפול באירוע, והחשוב מכל – המלצה אחת בלבד להחלטת המפקד.

5. הערכת המצב תיעשה על ידי אחמ"ש/קב"ט/מנב"ט או המפקד הבכיר מקרב גורמי הביטחון

סוג הערכות מצב

א. בחתך העיתוי

- 1) **ראשונית** - מתבצעת בשלב התגובה המיידית כאשר תמונת המצב היא חלקית, מאופיינת בעיקר בהערכת מצב אישית של מפקדים לאור ניסיונם.
- 2) **מתמשכת** - מתבצעת באופן שוטף במהלך ניהול האירוע, כדי להבטיח את ההתאמה של שיטת הביצוע למשימה ושל המשימה למטרה.
- 3) **עיתית** - מתבצעת בזמנים קבועים כנגזרת משעון הפעילות.
- 4) **מיוחדת** - מתבצעת כחריגה לצורך תכנון מיוחד, או כמענה להתפתחות מיוחדת כנגזרת מחיתוכי מצב.

ב. בחתך משך הזמן

- 1) **חפזה** - אישית או קבוצתית ברצף אחד ובזמן קצר – דקות.
- 2) **סדורה** - קבוצתית ברצף אחד, מעמיקה – עשרות דקות.
- 3) **מתמשכת** - כשמה כן היא – נמשכת על פני כל תהליך הטיפול באירוע.
- 4) **ארוכה** - קבוצתית לא ברצף אחד, מעמיקה מאוד – משעות ספורות ועד מס' ימים.

6. הגורמים המקצועיים המשתתפים בהערכת המצב

- א. למנב"ט המתקן תפקיד מרכזי בהערכת המצב, הוא האיש שעליו מוטלת האחריות לרכז את תמונת המצב הכוללת, והצגת המגבלות הקיימות והנחיות הרמה הממונה, כמו כן, תפקידו לדאוג שכלל הגופים המזומנים להערכת המצב יהיו מוכנים בזמן עם הנתונים וההמלצות הנדרשות מהם.
- ב. כל גורם ונציג מקצועי יגבש ויציג את תמונת המצב הרלוונטיות לתחומו, לרבות מתן הערכות והמלצות.
- ג. כל נציג מקצועי, מבחינתו, יציג הן את המגבלות הקיימות והן את הנחיות הרמה הממונה. אספקת נתונים, הערכות והמלצות לצורך הערכת המצב המקצועית.
- ד. לאחר שהמנב"ט קבע את עיקרי התוכנית יפעלו הגורמים המקצועיים כמפורט להלן:
  - 1) להשלים את התכנית לכל פרטיה.
  - 2) הכנת הנחיות לגורמים מקצועיים.
  - 3) להפוך את התכנית לפקודה.
  - 4) הפצת הפקודה בעל פה ובכתב לכלל השותפים.

7. תפקיד המפקד בהערכת המצב

- א. המפקד הוא בעל התפקיד העיקרי לקבלת כל החלטה מבצעית הנוגעת לביצוע המשימה. בדרגים נמוכים עושה המפקד את הערכת המצב כולה בעצמו מבלי להיזקק למטה שלו.
- ב. בהערכת המצב הקבוצתית, מחליט המפקד את ההחלטות החשובות אולם, המטה שלו מסייע לו ומשלים את החלטותיו.
- ג. המפקד נדרש לנתח את כל הגורמים המשפיעים, להפיק מהם את המשמעות והמסקנות הנוגעות לביצוע המשימה, ולהחליט על דרך הפעולה הנבחרת, החלטה זו היא הרעיון המבצעי המרכזי.
- ד. סגן מנב"ט/עוזר הם הגורמים היחידים ביחידת הביטחון הרשאים לבצע הע"מ כוללת, כאשר נבצר מהמנב"ט לבצע.

8. מאפיינים כלליים להערכת המצב

- א. הביצוע טבוע בחותמו האישי של מנב"ט המתקן.
- ב. בכל דרג הביצוע צריך להיות פשוט.
- ג. כל שלב הע"מ עד גיבוש התכנית והפצת ההנחיות, צריך שייעשה בזמן קצר ע"מ להשאיר זמן לכפופים ללמוד את הפקודה ולצאת לביצוע במסגרת הלוי"ז שנקבע.
- ד. הגדרת המשימה (ההישג הסופי הנדרש) תיעשה על ידי המנב"ט, ומן המשימה ייגזרו המשמעות והמקצועיות.
- ה. ניתוח תמונת המצב והגורמים המשפיעים יהיו מהזירה והחוצה למעגלים האחרים.

9. תוצרי הערכת המצב

- א. להערכת המצב יש ארבעה תוצרים: דרכי פעולה אפשריות – דפ"א, דרך פעולה נבחרת – דפ"ן, תכנית המעובדת לפקודת מבצע.

ב. התכנית

- 1) התכנית היא הרחבה ופיתוח של דרך הפעולה הנבחרת המציגה את היישום הנכון של התו"ל בדגש על מאמצים עיקריים ומיצוי הכוח.
- 2) התכנית חייבת להיות מפורטת, כך שהכפופים יוכלו לגבש את תכניותיהם בהתאם לכוונת המפקד הממונה. כמו כן, צריכה התכנית להציג את כל הפתרונות והמענה המקצועי.
- 3) ראוי שהשיקולים העיקריים של המפקד יוצגו במלוא ההרחבה הנדרשת, זאת כדי לאפשר לרמות הכפופות להבין את התהליך שמאחורי הפקודה.
- 4) פורמט התכנית חייב להיות כפורמט פקודת המבצע. בדרך כלל התוכנית היא רק מסמך פנימי של יחידת הביטחון, אשר מאפשרת לכלל הגורמים לגזור ממנה את הפקודה, התכנית עצמה אינה מופצת ליחידות המשנה.

10. תמונת מצב

א. תמונת מצב היא מכלול הנתונים (עובדות ומשמעויות) הדרושים למפקד ומטהו, לשם תכנון וניהול שוטף של אירועים.

ב. על סמך נתונים אלו מנהל המפקד את הערכת המצב, מסיק את מסקנותיו, ומקבל החלטות לגבי דרכי הפעולה הדרושות לביצוע משימתו כלומר ביצוע הערכת מצב.

ג. קיימים מספר סוגים של תמונת מצב, החופפים במידה רבה את סוגי הע"מ כמפורט להלן:

(1) **תמונת מצב אישית** - זוהי תמונת המצב, שהמפקד או קצין המטה מגבש לעצמו (בדרך כלל על בסיס דיווחים טלפוניים ראשוניים וחלקיים), במצב שבו הוא חייב לבצע הערכת מצב ולקבל החלטה במקום ובמהירות, על סמך התרשמות אישית. הביצוע – בעיקר בשלב התגובה המיידית.

(2) **תמונת מצב ראשונית (התחלתית)** - זוהי תמונת מצב הקשורה בזמן. היא מאופיינת בדרך כלל בחלקי מידע ראשוניים, המתקבלים ממוקד הביטחון, ועל פיה יש להגיב בצורה מיידית ומהירה. תמונת מצב זו כבר נשענת על הצגה (ולו חלקית בלבד) של תמונת המצב על ידי מוקד הביטחון, שירכו את המידע הקיים מכלל הגורמים שהגיעו לשטח האירוע.

(3) **תמונת מצב שוטפת (מתמשכת)** - זוהי תמונת מצב הנוצרת תוך כדי התרחשות האירועים. ייעודה לשמש בסיס להערכת המצב המתמשכת. תמונה זו מציגה, בראש ובראשונה את התהליכים המתפתחים באירוע, מאפייניהם וכיוון התפתחותם.

(4) **תמונת מצב כוללת** - זוהי תמונת המצב המלאה והכוללת "המיוצרת" במוקד הביטחון בלבד. את עיקר העבודה מבצעים מנהלים תורנים, באופן אישי, ובסיוע כלל הגורמים המקצועיים במתקן. "תמונה" זו צריכה להציג את כל מה שמתרחש באירוע, על פי הדיווחים שהצטברו עד כאן (כולל תמונות טמ"ס). רצוי להציג על אמצעי עזר/מצגת את עיקרי הפעילות שבוצעה, והצגת המשמעויות בראייה הכוללת שלהם.

ד. נתוני תמונת המצב וניתוחם

(1) יש להבהיר שאך ורק נתונים משפיעים כמו עובדות או הנחות הנכללות במרכיבי תמונת המצב יוצגו בפני המפקד. יש להימנע ככל האפשר מהצגת נתונים לא רלוונטיים לכלל המשתתפים, הצגת ניתוחים ונתונים מקצועיים שאינם משפיעים על החלטות המפקד.

(2) מפקדים וגורמים מקצועיים שותפים יעריכו וימליצו בפני המפקד על המלצה אחת בלבד, זאת לאחר הצגת נתונים המשפיעים.

(3) כל אחד ממרכיבי תמונת המצב, עובדה או הערכה, יובאו בחשבון, ובתנאי שיש לו השפעה על ביצוע המשימה הכוללת.

11. מקורות לגיבוש תמונת מצב

- א. מאפייני האירוע.
- ב. דיווחים : מערכי האבטחה מהשטח, דיווחי אזרחים, תמונת מצב תקשורת.
- ג. גופי ביטחון והצלה : משטרת ישראל, מד"א, כב"ה, צה"ל, איכה"ס.
- ד. רשות מקומית.
- ה. היערכות מפקדים.
- ו. מערכות שו"ב : טמ"ס, אמצעי תצפית, מערכות התראה.

12. מרכיבי תמונת המצב

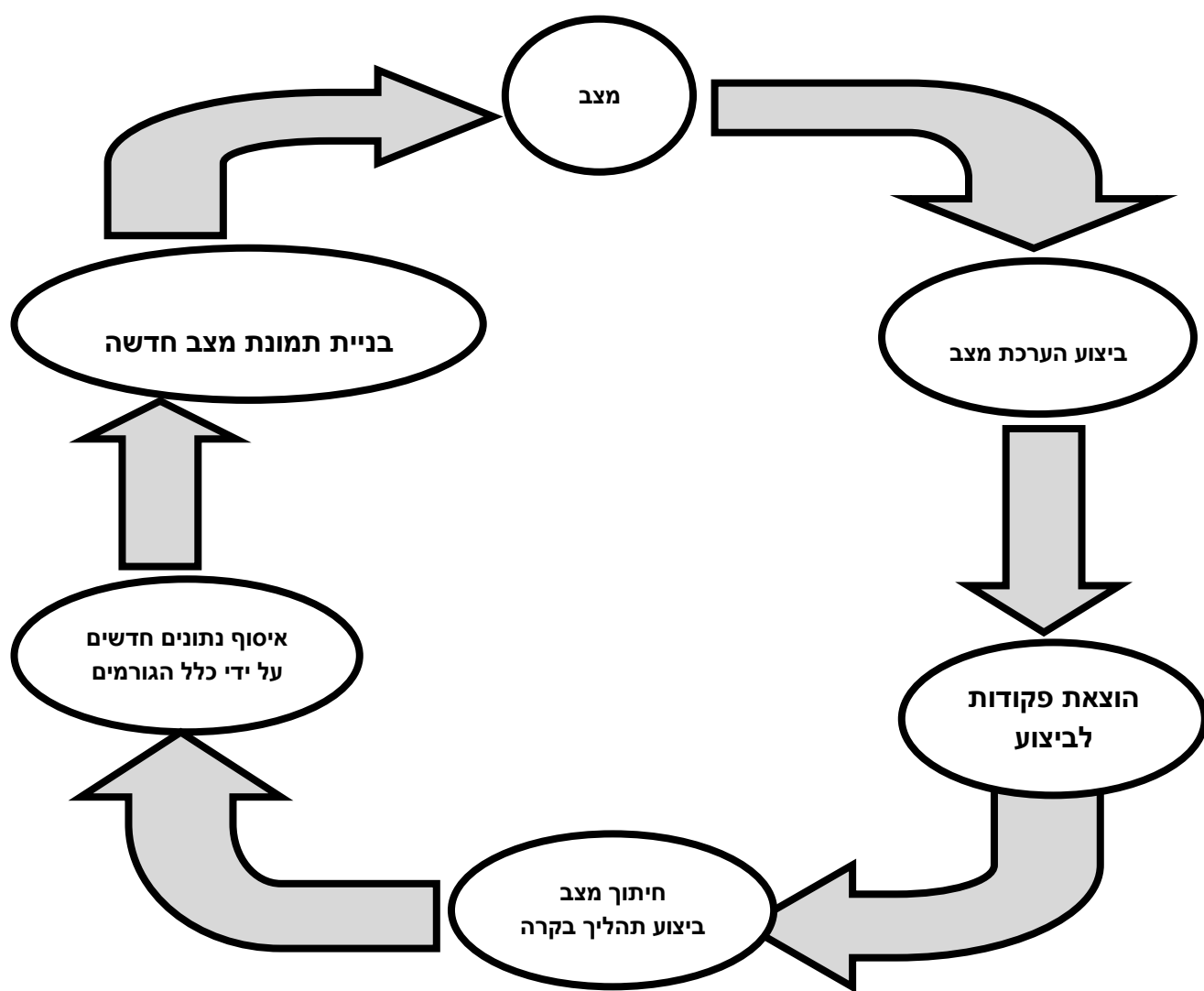
- א. המטרה.
- ב. המשימה.
- ג. אילוצי ביצוע.
- ד. נפגעים לכודים.
- ה. אוכלוסייה במתקן.
- ו. תנאי השטח.
- ז. כמות כ"א - סד"כ אבטחה.
- ח. זמן ומרחב.
- ט. גורמים אחרים נוספים.

נספחים

- נספח א' - תרשים מעגליות של עשייה.
- נספח ב' - תרשים מעגל תהליך של הערכת מצב.

נספח א'

תרשים מעגליות של עשייה

נספח ב'

תרשים מעגל תהליך של הערכת מצב

